

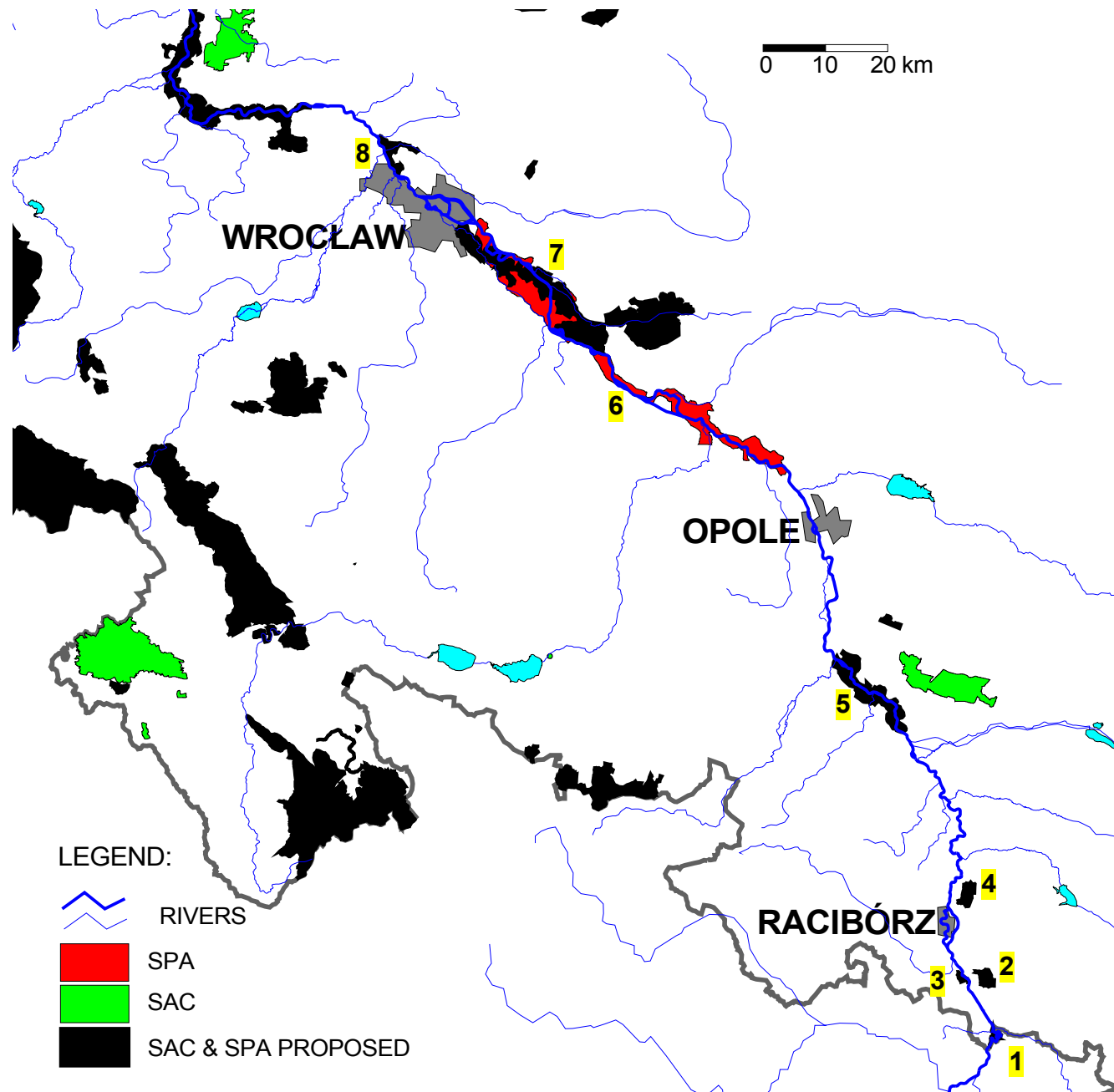
Wdrażanie sieci NATURA 2000 oraz Ramowej Dyrektywy Wodnej
w dolinie Odry w świetle planowanych i realizowanych inwestycji.

Piotr Nieznański, WWF Polska

- Ostoje NATURA 2000 w dolinie Odry
- Najważniejsze inwestycje w dolinie Odry (planowane i realizowane)
- Wpływ inwestycji na stan obszarów NATURA 2000
- Nowe przepisy i wytyczne (dot. inwestycji i ostoj NATURA 2000)
- Potrzeba weryfikacji planów i strategii dot. doliny Odry
- Szanse i zagrożenia dla implementacji dyrektyw UE

Obszary sieci Natura 2000 w dolinie górnej i środkowej Odry

**Główne inwestycje
w dolinie Odry
(planowane i realizowane)**

Projekt ochrony przeciwpowodziowej doliny Odry zasięg oddziaływania zbiornika Racibórz

SOO:

Stawy Wielką
i Las Tworkowski

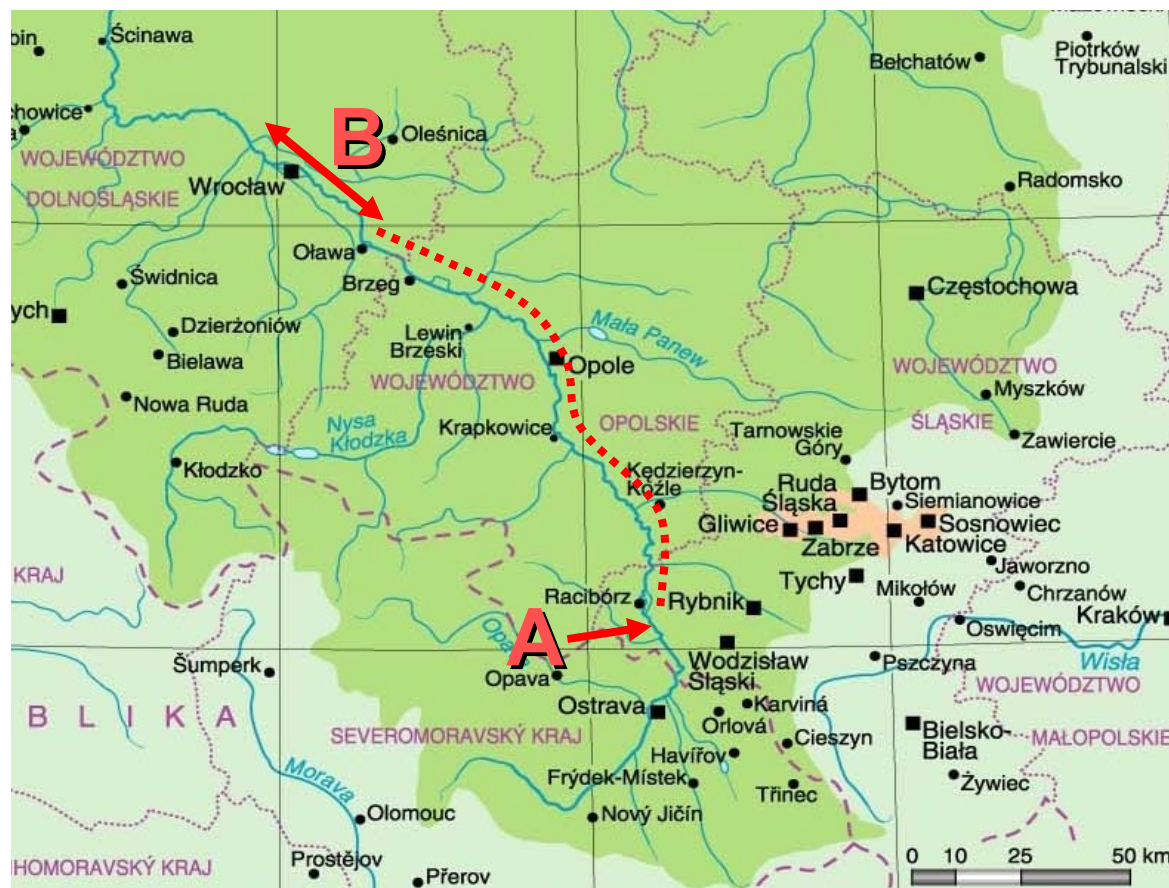
OSO:

Stawy Łęczczok

Las k. Tworkowa

Opolska Dolina Odry

Grądy w Dolinie Odry

„Projekt ochrony przeciwpowodziowej doliny Odry, Studium oddziaływania na środowisko” lipiec 2005

„Raport o Oddziaływaniu na Środowisko dla inwestycji Racibórz Dolny” Hydroprojekt, Warszawa, 2005

„Inwestycja nie będzie oddziaływać na siedliska i gatunki poniżej stopnia”

Pominięcie analizy wpływu inwestycji na ciągłość korytarza ekologicznego Odry

Brak szczegółowej analizy wpływu piętrzenia wody w zbiorniku na siedliska leśne

Brak analizy możliwych zmian w jakości i ilości wód zasilających stawy w rezerwacie przyrody „Łęczok” (planowanej ostoji Natura 2000), a także wpływu na siedliska leśne z powodu odcięcia małych cieków zaopatrujących w wodę ten obszar w odległości około 7 km poniżej zapory czołowej zbiornika.

Brak szczegółowej analizy skutków przekopu nowego koryta Odry w pobliżu zapory czołowej i nowego odcinka ujściowego Psiny.

Brak analizy możliwych efektów erozji poniżej zbiornika. (Piętrzenie nawet przez 2 – 3 tygodnie oznacza zatrzymywanie rumoszu w zbiorniku i możliwość uruchomienia erozji poniżej)

Brak szczegółowej analizy możliwego zakresu zniszczeń w czaszy zbiornika podczas budowy w tym: niszczenia brzegów Odry, obecnego odcinka ujściowego Psiny, łąk w okolicach wsi Nieboczowy starorzecza w Sudole i innych cennych siedlisk przyrodniczych w czaszy zbiornika.

W związku z powyższym brak propozycji podjęcia adekwatnych środków zaradczych.

Zbiornik Racibórz

dwie oceny - dwa różne wnioski

„Projekt ochrony przeciwpowodziowej doliny Odry, Studium oddziaływania na środowisko”, lipiec 2005, wykonany na zlecenie Rządu Polskiego: MSWiA, Biuro ds. Usuwania skutków klęsk żywiołowych, Ministerstwo Środowiska – dokument dla Banku Światowego wykonany przez niezależnych ekspertów

Wniosek: Istotny wpływ na środowisko przyrodnicze w tym na ostoje NATURA 2000 - konieczność podjęcia adekwatnych środków zaradczych, kompensacje przyrodnicze

„Raport o Oddziaływaniu na Środowisko dla inwestycji Racibórz Dolny” czerwiec 2005 wykonany na zlecenie Hydroprojekt, Warszawa

Wniosek: Brak istotnego wpływu inwestycji na środowisko, brak propozycji środków zaradczych, brak propozycji adekwatnych kompensacji przyrodniczych

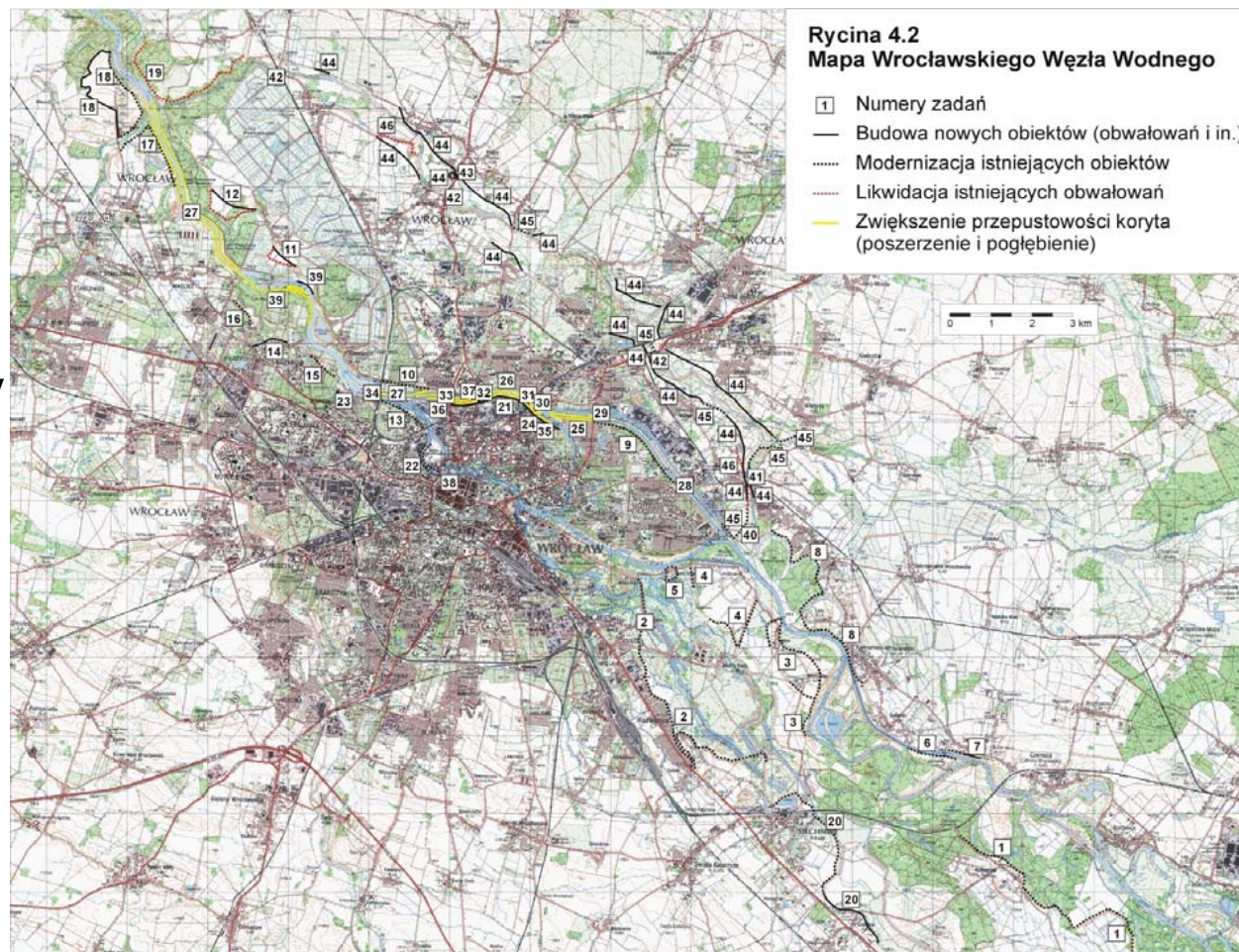

Wrocławski Węzeł Wodny

Ocena wpływu na ostoje
NATURA 2000

Potrzeba dokładnego określenia
minimalizacji skutków przyrodniczych
przy poszerzaniu i pogłębianiu koryta Odry

Niewielkie zmiany projektowe mogą
przyczynić się do poprawy stanu siedlisk

Budowany stopień „Malczyce” w ostoi „Łęgi Odrzańskie” - co dalej ?

Erozja poniżej stopnia

Obniżenie poziomu zwierciadła wody w rzece +
Obniżenie poziomu wód gruntowych w dolinie
= przesuszanie doliny = pogorszenie stanu siedlisk

Trwałe zalanie części doliny
Zaburzenie drożności rzeki

Brak zalecanych przez przyrodników badań, które umożliwiłyby dokładne określenie częstotliwości i wielkości zrzutu wody potrzebnej do nawadniania lasów łągowych położonych poniżej stopnia.

Istnieje możliwość poprawy stanu siedlisk poniżej stopnia !

Przepisy

Uchwalona w czerwcu 2005r. **nowelizacja Prawa wodnego** uzupełnia zadania w zakresie gospodarki wodnej o: "działanie w zgodzie z interesem publicznym, z niedopuszczeniem do wystąpienia, możliwego do uniknięcia pogorszenia ekologicznych funkcji wód oraz ekosystemów lądowych i terenów podmokłych bezpośrednio od nich zależnych".

Ta modyfikacja zapisu ustawy służy przeniesieniu zasad Ramowej Dyrektywy Wodnej do polskiego prawa wodnego.

Nowe przepisy POŚ

Przepisy **Ustawy z dnia 18 maja 2005 r.** o zmianie ustawy – Prawo ochrony środowiska oraz niektórych innych ustaw.

Art. 10 został wprowadzony przedmiotową Ustawą na skutek interwencji służb Komisji Europejskiej w kwestii niewłaściwego stosowania przepisów art. 6 Dyrektywy Siedliskowej. Komisja nie zgodziła się na sytuację w której po dniu akcesji jeszcze przez długi okres toczą się postępowania nie respektujące reżimu ocennego Dyrektywy.

Art. 10. Jeżeli dla realizowanego przedsięwzięcia mogącego znacząco oddziaływać na obszar Natura 2000 została wydana, przed dniem wejścia w życie niniejszej ustawy, decyzja o warunkach zabudowy i zagospodarowania terenu lub jedna z decyzji określonych w art. 46 ust. 4 pkt 2-9 ustawy zmienianej w art. 1, uprawniony podmiot powinien złożyć, w terminie 6 miesięcy od dnia wejścia w życie niniejszej ustawy, wniosek o wydanie decyzji o środowiskowych uwarunkowaniach zgody na realizację przedsięwzięcia w zakresie oddziaływania na obszar Natura 2000.

Nowe przepisy POŚ

Art. 34 Ustawy o ochronie przyrody transponuje art. 6 (4) Dyrektywy Siedliskowej zgodnie z którym: Jeśli pomimo negatywnej oceny skutków dla danego obszaru oraz **braku rozwiązań alternatywnych**, plan lub przedsięwzięcie musi jednak zostać zrealizowane ze względu na konieczne wymogi nadrzędnego interesu publicznego, w tym wymogi o charakterze społecznym lub gospodarczym, Państwo Członkowskie powinno podjąć **wszelkie środki kompensacyjne konieczne do zapewnienia ochrony całkowitej spójności Natury 2000. O podjętych środkach kompensacyjnych Państwo Członkowskie informuje Komisję.**

Uaktualnione wytyczne – fundusze UE

MINISTERSTWO GOSPODARKI I PRACY
Instytucja Zarządzająca Funduszem Spójności

sierpień 2005

Komisja Europejska analizując wniosek o dofinansowanie z FS ocenia, czy zostały uwzględnione wszystkie elementy OOŚ wymagane przez Dyrektywę Siedliskową i Dyrektywę Ptasią.

Zakwestionowanie wyników postępowania OOŚ przez krajowe instytucje systemu Funduszu Spójności lub Komisję Europejską prowadzi do odrzucenia wniosku o dofinansowanie z FS.

Źródło: „Wytyczne dla instytucji pośredniczących w zarządzaniu dotyczące podstawowych wymogów do programowania i przygotowywania projektów do Funduszu Spójności w okresie programowania 2004-2006”,
Załącznik 5 - WYTYCZNE ODNOŚNIE POSTĘPOWANIA W ZAKRESIE OCENY
ODDZIAŁYWANIA NA ŚRODOWISKO (OOŚ) DLA PRZEDSIĘWZIĘĆ WSPÓLFINANSOWANYCH Z FUNDUSZU SPÓJNOŚCI (FS)

Zagrożenia dla implementacji RDW i sieci NATURA 2000 w dolinie Odry

Pozorne zapewnienie udziału organizacji pozarządowych w Radach dorzecza Odry, brak POE w Komitecie Sterującym „Programu dla Odry 2006”

Wciąż żyjące przekonanie że przy realizacji inwestycji wariant najtańszy to wariant najlepszy ! Nie uwzględnianie potrzeby kompensacji strat środowiskowych w kosztach inwestycji

Przeprowadzanie „w ekspresowym tempie” OOS dla inwestycji bez szczegółowych inwentaryzacji i bez udziału przyrodników

Niedostatek wyspecjalizowanych kadr w instytucjach odpowiedzialnych za ochronę przyrody i za gospodarkę wodną

„Osiągnięcie celów niniejszej dyrektywy jest uzależnione od ścisłej współpracy i spójnych działań na poziomie wspólnotowym, Państw Członkowskich oraz lokalnym, jak również od informacji, konsultacji i zaangażowania ogółu społeczeństwa, w tym użytkowników”. Ramowa Dyrektywa Wodna

Potrzeba zmian

W ocenie WWF Polska dla zapewnienia prawidłowego wdrażania RDW i sieci NATURA 2000 w dolinie Odry konieczne jest:

- zweryfikowanie wszystkich długoterminowych planów i strategii dotyczących doliny Odry pod kątem ich zgodności z wymaganiami dyrektyw UE
- przeprowadzenie ocen wariantów alternatywnych w świetle art. 6 (4) Dyrektywy Siedliskowej dla wszystkich inwestycji mogących znacząco oddziaływać na obszary NATURA 2000
- rzeczywiste uspółecznienie procesów podejmowania decyzji
- podjęcie stałej merytorycznej współpracy między przedstawicielami gospodarki wodnej i ochrony przyrody

„Woda nie jest produktem handlowym takim jak każdy inny, ale raczej dziedzicznym dobrem, które musi być chronione, bronię i traktowane jako takie”. Ramowa Dyrektywa Wodna